

**Beslut**

Datum 2025-04-02

Dnr 2024:9784

Sida **1 (23)**

## Beslut

**efter kvalitetsgranskning av anpassade grundskolans  
undervisning och rektorns ansvar för utbildningen utifrån  
kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer vid  
Geresta-/Hedda Wisingskolan anpassad grundskola i  
Härnösands kommun**

## Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19–20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning på Geresta-/Hedda Wisingskolan anpassad grundskola avseende undervisningens kvalitet i årskurserna 7–9 utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt rektorns ansvar för utbildningen inom samma område.

Granskningens syfte är att granska kvaliteten i de utvalda anpassade grundskolornas undervisning samt rektorns ansvar för utbildningen utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen (se bilaga 1). Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom något område anges ett utvecklingsområde. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då också av huvudmannen. I bilaga 2 återfinns granskningens författningsstöd.

Skolinspektionen besökte Geresta-/Hedda Wisingskolan anpassad grundskola den 18 februari 2025. Besöket genomfördes av utredarna Marcus Rönnegard och Sevi Karoussi.

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Bedömningarna i detta beslut grundar sig på:

- En observation av delar av lärmiljön
- En gruppintervju med elever
- Två gruppintervjuer med lärare
- En intervju med rektorn
- Dokument som Skolinspektionen begärt in från huvudmannen

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

De samlade iakttagelserna från de skolor som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande kvalitetsgranskningsrapport. Rapporten är planerad att publiceras hösten 2025.

## Beslut

### **Undervisningens bidrag till att ge eleverna kunskaper om sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck**

Geresta-/Hedda Wisingskolan anpassad grundskola i Härnösands kommun uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen bedömer att undervisningen **i flera delar** utformas för att ge eleverna kunskaper om sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande del:

- ge eleverna möjligheter att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till hedersrelaterat våld och förtryck

### **Rektorns ansvar för skolans utbildning inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck**

Geresta-/Hedda Wisingskolan anpassad grundskola i Härnösands kommun uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna inom området i följande utsträckning:

Skolinspektionen bedömer att rektorn **i flera delar** ansvarar för skolans utbildning inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck.

Rektorn behöver inleda ett utvecklingsarbete inom följande del:

- utforma utbildningen inom kunskapsområdet så att kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande
- säkerställ att lärarna får den kompetensutveckling som krävs för att stärka sina kunskaper inom kunskapsområdet

### **Uppföljning**

Huvudmannen ska senast **den 15 oktober 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena och resultat av dessa åtgärder. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas. Skicka redogörelsen via e-post, till [kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se](mailto:kvalitetsgranskningarsthlm@skolinspektionen.se). Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2024:9784) i de handlingar som sänds in.

# Skolinspektionens bedömning

## Undervisningens bidrag till att ge eleverna kunskaper om sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck

### Undervisningens innehåll

**Här bedöms:**

- Återkommande, aktuell och fördjupad undervisning
- Samordnad undervisning
- Kunskaper i undervisningen

**Återkommande, aktuell och fördjupad undervisning****Kunskapsområdet återkommer endast delvis i undervisningen**

Granskningen visar att olika moment och arbetsområden med koppling till kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer återkommer under åren på högstadiet. Inslag som rör hedersrelaterat våld och förtryck återkommer dock inte.

Av elev- och lärarintervjuer framgår att kunskapsområdet ingår i alla årskurser i högstadiet. Lärarna berättar att kunskapsområdet inkluderas i undervisningen varje år på olika sätt och ur olika perspektiv. De berättar att kunskapsområdet ingår i alla ämnen på ett eller annat sätt. Ibland blir frågor som rör kunskapsområdet en del i undervisningen mer slumpmässigt, men oftast som en planerad del i naturorienterande och samhällsorienterade ämnen samt i ämnet svenska. I exempelvis de naturorienterande ämnena tar lärare upp kroppens olika delar och könssjukdomar med eleverna och i samhällsorienterade ämnen har de inslag som rör lagar och regler med koppling till kunskapsområdet. Det förekommer även inslag med koppling till området i ämnet hem- och konsumentkunskap, exempelvis när läraren pratar med eleverna om jämställdhet och olika kulturer. Lärarna uppger att eleverna får möjlighet till fördjupade kunskaper, exempelvis genom att de får titta på film varefter läraren ställer frågor om filmen. En lärare uppger att undervisningen också blir mer fördjupad när eleverna arbetar med värdegrundsfrågor. De lektionsplaneringar Skolinspektionen tagit del av bekräftar lärarnas bild. Såväl elever som lärare uppger att de samtalar återkommande om frågor som är kopplade till kunskapsområdet och som är viktiga i livet vid olika tillfällen i olika ämnen men också inom ramen för vad skolan benämner livskunskap. Såväl lärare som rektorn

uppger dock att frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck inte är återkommande i undervisningen.

### **Undervisningen utifrån kunskapsområdet är aktuell och relevant**

Granskningen visar att lärarna verkar för att den undervisning som rör kunskapsområdet ska vara aktuell och möta eleverna på ett anpassat sätt utifrån elevernas kunskapsutveckling.

Enligt lärare är de bra på att hålla sig uppdaterade på vilka material som finns med koppling till kunskapsområdet och de tar även stöd av elevhälsan för att hålla sig ajour. Lärare uppger att antalet läromedel som är anpassat för elevgruppen ökar. Såväl elever som lärare berättar att eleverna inom undervisningen varje vecka tittar på nyhetsprogram för yngre publik och att det ibland handlar om frågor som rör kunskapsområdet. Vid något tillfälle handlade det exempelvis om abortlagarna i USA. Elever uppger att i årskurs 8 tittade de på ett program från Utbildningsradion för anpassad skola som handlade om kroppen, kärlek, känslor och sex. Av lärarintervjuer framgår också att lärarna arbetar för att undervisningen ska möta eleverna på ett anpassat sätt där de är i sin kunskapsutveckling, exempelvis genom att förklara mer utförligt för de elever som behöver det och repetera vid behov. I lärarnas planering av undervisningen ingår även att anpassa uppgifterna till elevernas nivå, förenkla text samt att ge eleverna möjlighet att lyssna till texter, samtala om olika frågor eller para ihop bilder.

### **Undervisningen breddas och fördjupas på ett medvetet sätt**

Granskningen visar att lärarna använder annan personal med kompetens inom kunskapsområdet för att bredda och fördjupa perspektiv i undervisningen.

Enligt lärare möter eleverna frågor med koppling till sexualitet, samtycke och relationer tillsammans med olika personal. Lärarna uppger att elevhälsan hjälper dem med planering av inslag i undervisningen som rör kunskapsområdet. I såväl elev- som lärarintervjuer framkommer att skolsköterskan och skolkuratoren också möter eleverna under livskunskapen då även lärarna deltar. Vid dessa tillfällen arbetar de med frågor som exempelvis rör sex, samlevnad, normer och fördomar. Frågorna som tas upp där blir även en del av bland annat naturorienterande ämnen som de arbetar parallellt med. I elev- och lärarintervjuerna framkommer att elever under tidigare år besökt ungdomsmottagningen. Lärarna berättar att de planerar att ordna besök på ungdomsmottagningen för elever i årskurs 9, samtidigt som de erbjuder yngre elever möjligheten att besöka mottagningen tidigare om de önskar. Eleverna får även ta del av grundskolans gemensamma värdegrundsdagar, kallade Wisingdagarna. Där har eleverna fått möta externa aktörer från olika organisationer och kommunen. Exempelvis har de träffat personal från kommunen som har pratat om våldsförebyggande arbete, hur det kan se ut i olika relationer, vad som är en trygg relation och vad som inte är det.

## **Samordnad undervisning**

### **Undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer är samordnad**

Granskningen visar att det finns en samordnad undervisning om sexualitet, samtycke och relationer inom ett antal ämnen så att eleverna får en helhetsbild.

Intervjuade lärare berättar om hur de på olika sätt samordnar undervisningen utifrån kunskapsområdet. Inom skolan finns det exempelvis något som personalen kallar röda tråden som är ett samarbete och ett pedagogiskt forum för lärarna i de teoretiska ämnena, ämnet teknik samt ämnet hem- och konsumentkunskap. På dessa möten tar lärarna upp det som är aktuellt i de ämnen de undervisar i. De träffas fem gånger under ett läsår. Av dokument som begärts in från huvudmannen samt av lärarintervjuer framgår att lärarna planerar undervisningen inom kunskapsområdet utifrån såväl ämnens centrala innehåll som skolans värdegrund. Den lektionsplanering för naturorienterande ämnen, samhällsorienterande ämnen samt ämnet svenska höstterminen 2024 som Skolinspektionen tagit del av innehåller arbetsområden som exempelvis avhandlar moraliska frågor, hur medier framställer män och kvinnor, kärlek, ansvar och ömsesidighet samt att uttrycka känslor.

### **Kunskaper i undervisningen**

#### **Undervisningen ger eleverna möjligheter att utveckla kunskaper om reproduktion, sexualitet och identitet**

Av såväl elev- som lärarintervjuer framgår att undervisningen innehåller moment som rör människans reproduktion, sexualitet och identitet. I de naturorienterande ämnena har eleverna bland annat fått lära sig om vad samlag innebär, preventivmedel, sjukdomar och frågor som rör queer. Av de planeringar för livskunskap som Skolinspektionen tagit del av framgår att olika delar med koppling till kunskapsområdet ingår så som exempelvis frågor om känslor, personliga egenskaper, hälsa, egenvård, vänskap, kärlek, hur man bli ihop, sex och kåthet, frågor om pornografi, normer och utsatthet på nätet.

#### **Undervisningen bidrar till att stärka elevernas möjligheter att fatta medvetna och självständiga beslut**

Av såväl lärar- som elevintervjuer framgår att undervisningen innehåller arbetsuppgifter som ger eleverna möjligheter att reflektera över och bearbeta attityder och normer och som tränar eleverna i att göra val. Några lärare uppger exempelvis att de arbetat med att förklara för eleverna vad sexualitet är genom charader. Några lärare berättar att de i olika moment i undervisningen brukar ta med sådant innehåll som eleverna är intresserade av när de ska göra olika val inom ramen för skoluppgifterna. Enligt lärarna väljer eleverna ofta enkla vägar när de ska göra egna val, men lärarna försöker framhålla att eleverna i stället ska

välja vad de är intresserade av. Eleverna har också fått träna på att upptäcka och tyda olika kroppssignaler, exempelvis genom att se sig själva i spegeln och notera hur det ser ut när de säger ja eller nej, hur de ser ut när de är arga, ledsna eller glada. Eleverna berättar att de pratat om normer och oskrivna lagar med skolkuratoren. De har även pratat om olika lagar i de samhällsorienterande ämnena och i ämnena matematik och svenska samt sett en film om barnkonventionen.

### **Undervisningen ger eleverna möjlighet att utveckla sin förståelse för egna och andras rättigheter samt förmedlar betydelsen av samtycke**

Såväl elever som lärare uppger att eleverna möter inslag i undervisningen som handlar om värdet av trygga relationer och betydelsen av samtycke. Enligt eleverna har de arbetat med begreppet vänskap och att det handlar om att vara snäll med kompisar. Lärarna uppger att de pratar mycket om relationer och om hur nära man kan stå en person som man känner eller inte känner. Exempelvis tränar de med eleverna på hur de ska visa eller prata med någon de är intresserad av eller om den personen inte tycker detsamma. Enligt eleverna har de även arbetat med vad samtycke innebär och bland annat pratat om att det innebär att kunna säga ja, nej och stopp. Lärarna bekräftar detta och berättar att eleverna fått lära sig att människor kan reagera på olika sätt vid olika tillfällen och med olika personer. Lärarna uppger att eleverna befinner sig i olika utvecklingsfaser och att några elever exempelvis fortfarande leker och kanske inte förstår vad som är okej och inte är okej i en lek.

Samtycke är ett ämne som lärarna pratar om dagligen i undervisningen i samband med moment som rör värdegrundsfrågor men även mer spontant exempelvis efter händelser som kan ha inträffat under en rast. Lärarna har också berättat för eleverna att samtycke kan se olika ut och att det kan förändras ju äldre de blir. I lärarintervjuer framkommer att samtyckeslagen blivit en del av undervisningen i samhällsorienterande ämnen i samband med att de arbetade med lagar och regler, men också att de pratat om samtyckelagen på vissa lektioner när någon spontant tagit upp den.

### **Undervisningen ger möjligheter att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till kön**

Av intervjuer med lärare framgår att det förekommer inslag i undervisningen som rör könsnormer, jämställdhet och könsroller i ämnen som bild och hem- och konsumentkunskap samt idrott och hälsa. Någon lärare berättar att de brukar prata om jämställdhet och olika kulturer inom undervisningen i hem- och konsumentkunskap. Lärarna uppger att de i flera olika ämnen arbetar med frågor som rör normer och om kvinnligt och manligt, men att det också blir en del av undervisningen i samband med att lärarna och eleverna pratar om studie- och

yrkesvägledande frågor. Exempelvis har lärarna tagit upp olika yrken med eleverna och pratat om hur arbetslivet sett ut historiskt för män och kvinnor.

### **Undervisningen ger begränsade möjligheter att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till hedersrelaterat våld och förtryck**

Av intervjuer med såväl elever som lärare och rektorn framgår att eleverna inte får möjlighet att utveckla kunskaper om sådant som rör hedersrelaterat våld och förtryck. Rektorn uppger att frågor om hedersrelaterat våld och förtryck är viktiga, men att personalen vid tiden för granskningen inte prioriterat att ta upp detta med eleverna. Enligt lärarna genomför de inga planerade moment i undervisningen som rör hedersproblematisering. De inslag som förekommit har varit sporadiska. Både lärarna och rektorn uppger att det är svårt att förmedla betydelsen av dessa frågor till eleverna beroende på var eleverna befinner sig utvecklingsmässigt. Några lärare berättar att begreppet "förtryck" är bredare och det händer att lärarna kommer in på detta begrepp i samband med att undervisningen handlar om folkgrupper och demokrati. I en lärarintervju framkommer att eleverna eventuellt kan ha mött hedersbegreppet i samband med att en representant från kommunen besökte skolan och föreläste om brottsförebyggande våld. Enligt lärarna kan det även ha tagits upp i samband med något nyhetsinslag eleverna sett på lektionstid.

### **Undervisningen ger eleverna möjligheter att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i medier**

Elever och lärare berättar att eleverna får titta på reklam ur ett könsrollsperspektiv. Inom exempelvis ämnet hem- och konsumentkunskap har de studerat hur olika produkter marknadsförs olika mot män respektive kvinnor. En lärare berättar att i ämnet bild har eleverna fått titta på bilder i media och studera hur män och kvinnor framställs. Enligt läraren har eleverna fått resonera om hur bilderna kan få betraktaren att tro hur man ska framstå som man eller som kvinna. I ämnet bild brukar läraren generellt ta upp frågor som rör sexualisering i de arbetsmoment som innefattar bildanalys. Enligt lärarna har eleverna också tittat på hur en känd svensk influenser lanserar ett läppstift och fört samtal om hur personen ser ut. De har också pratat om hur kvinnor och män framställs i populära musiktävlingar och om hur bilder framställs med hjälp av artificiell intelligens. De flesta av de intervjuade lärarna uppger att det inte är svårt att prata om pornografi med eleverna eftersom de menar att eleverna är öppna för att prata om dessa frågor och att detta är något som eleverna redan möter via sociala medier på sina mobiler. Enligt lärarna är eleverna inte fredade från sådant material och om lärarna lyfter upp det som en fråga inom ramen för undervisningen blir det heller inte pinsamt att prata om det. I en lärarintervju framkommer att frågor som rör pornografi ska bli en planerad del i undervisningen i samband med att eleverna arbetar vidare med sexualitet i naturorienterande ämnen.



## Undervisningens form

### Här bedöms:

- Didaktiska val i undervisningen
- Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat
- Elevdelaktighet och att fånga elevernas frågor

### Didaktiska val i undervisningen

#### Uppgifter i undervisningen är elevaktiva, verklighetsnära och relevanta

Granskningen visar att lärarna verkar för att de uppgifter eleverna möter i undervisningen ska vara elevaktiva, verklighetsnära och utgå från konkreta exempel som eleverna kan relatera till.

Lärarna berättar att när de arbetar med värdegrundsfrågor så använder de sig av charader för att mer påtagligt visa olika beteenden för eleverna. Det förekommer även att lärarna pratar enskilt med vissa elever för att göra innehållet i undervisningen mer konkret eller för att repetera. Lärarna uppger att när de arbetar med relationer, använder de sig av rollspel för att visa konkret hur det kan kännas och att vilken relation någon har till en person exempelvis kan påverka hur nära de kan stå varandra. Enligt lärarna handlar det om att göra eleverna medvetna om att titta på signaler om vad som är okej och att det kan vara olika för olika personer beroende på situation. I såväl lärar- som elevintervjuerna framkommer att lärarna arbetar med både ord och bild. En lärare berättar att eleverna arbetat med lera när de samtalat om könsorgan och andra kroppsdelar. Det förekommer också att lärare och elever har samtal i grupp och ibland förklarar lärarna på ett mer förenklat sätt för de enskilda elever som behöver. En lärare uppger att detta blir naturligt i ämnet bild då de utöver bilder i undervisningen också relaterar till sådant som finns i elevernas liv i exempelvis sociala medier, populära musiktävlingar på TV, musikgrupper eller kända idrottslag. Eleverna berättar också att det finns en modell över en halv människokropp i genomskärning som lärarna använder för att visa olika organ och hur kroppen fungerar. Lärarna uppger även att det finns elevassistenter med på lektionerna, vilket innebär att det alltid finns flera vuxna i gruppen som kan stödja varandra när de ska förklara för eleverna och visa på olika aspekter av kunskapsområdet.

#### Det finns strategier i undervisningen för att stödja elevernas lärande utifrån kunskapsområdet

Granskningen visar att lärmiljön är utformad för att möta elevernas behov. Undervisningen innehåller olika kommunikationsverktyg för att stödja elevernas

lärande. Det framgår också att eleverna ges förutsättningar att använda olika begrepp, bland annat kopplade till kunskapsområdet.

I intervjuer med lärare och rektorn framkommer att lärarna på olika sätt arbetar för att skapa en tillgänglig lärmiljö för eleverna. Bland annat gör lärarna egna lärverktyg och sätter samman det som passar för eleverna. De använder även läromedel för grundskolan men behöver då bredda, förenkla och anpassa material så att det stödjer elevernas lärande utifrån förutsättningarna. Enligt rektorn finns det goda möjligheter att köpa in läromedel och lärarna använder utöver penna och papper även interaktiva tavlor, 3D-skrivare och läsplattor i sin undervisning.

Av Skolinspektionens observation av den fysiska lärmiljön i klassrummet framkommer att elevernas hemklassrum innehåller möblering, läromedel och hjälpmedel som möjliggör lärande och socialt samspel. Där finns bänkar till alla elever för interaktion i helklass samt två grupprum med möblering och plats för mindre grupper eller enskilda elever. I samtal med en lärare och en lärarassistent vid Skolinspektionens observation av den fysiska lärmiljön i klassrummet framkom att eleverna får undervisning i idrott och hälsa, slöjd samt hem- och konsumentkunskap i andra lokaler avsedda för dessa ämnen.

Lärarna berättar att i ämnena svenska och matematik arbetar eleverna oftast enskilt eftersom de befinner sig på olika kunskapsnivåer. Eleverna är uppdelade i två grupper utifrån vilket behov av stöd de har när de ska arbeta enskilt. I det ena grupprummet arbetar elever som behöver ett aktivt lärarstöd och i den andra gruppen arbetar eleverna mer självständigt. I intervju med elever framkommer att eleverna har tillgång till läsplattor som de använder i skolarbetet. Exempelvis berättar några elever att de skapat en egen bok som handlar om människokroppen. Vidare berättar lärarna att de arbetar med olika QR-koder med förenklade texter, inläsningstjänster samt anpassar arbetsmaterial för varje elev. Exempelvis har eleverna fått göra en egen presentation som de med hjälp av text och bildstöd har framfört för övriga elever. I såväl elev- som lärarintervjuer framkommer att lärarna förklarar svåra ord som eleverna inte känner till och att de ibland ritar på tavlan. Enligt lärarna arbetar de med både ord och bild för att eleverna ska förstå. Det förekommer exempelvis att lärarna plockar fram en bild från internet och visar eleverna. De använder sig även av annat bildstöd vid behov i alla ämnen. En lärare uppger att när eleverna tillverkats eller lagat flaggor med regnbågsfärger i ämnet slöjd har de diskuterat olika begrepp med koppling till hbtqi.

### **Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat**

#### **Undervisningen innehåller insatser för att främja ett tryggt klassrumsklimat**

Granskningen visar att lärarna verkar för ett öppet och tillitsfullt klassrumsklimat så att alla elever inkluderas och kan delta i sådana samtal som rör sexualitet, samtycke och relationer. Det finns strategier och generella förhållningssätt i

klassrummet för hur skolarbetet inklusive kunskapsområdet ska fungera och hur en samvaro med ömsesidig respekt inom gruppen ska se ut.

I intervju med elever framkommer att eleverna tycker att det känns bra att prata om sådant som rör sexualitet, samtycke och relationer på lektionerna. Enligt eleverna får alla vara med i samtalen och alla elever brukar också prata. Detta bekräftas av lärarna. Lärarna försöker få med alla elever så att de som vill får komma till tals. Ibland finns någon elev som pratar mindre och då stannar lärarna upp och säger att även den eleven får prata. Det gäller även tvärt om när elever pratar mycket. Av lärarintervjuerna framgår också att undervisningen innehåller moment där eleverna får möjlighet att reflektera utan ett givet svar och att lärarna arbetar för att samtliga elever ska känna att de vill och vågar arbeta med kunskapsområdet. Lärarna berättar att de brukar prata om kärlek, läsa böcker och se på filmer och att de olika delarna beskriver kärlek på olika sätt. Enligt lärarna får eleverna reflektera över dessa frågor individuellt. Eleverna kan exempelvis fundera över vad en bok de läst handlade om. De har också pratat om att kärlek inte behöver vara mellan en tjej och kille, att kärlek är mer än att ha samlag och att kärlek kan vara till sitt barn eller barnbarn. Lärarna uppger att de är öppna för att fånga upp elevernas frågor och funderingar och att de brukar prata enskilt med de elever som varit tysta under lektionen. I samtalen finns det alltid vuxna tillgängliga i klassrummet och lärarna upplever att eleverna är bekväma och trygga i att prata om frågor med koppling till kunskapsområdet.

Lärarna berättar att de har arbetat med hur eleverna ska vara mot varandra och på rasterna är alltid en vuxen med. Av elev- och lärarintervjuer samt Skolinspektionens observation av den fysiska lärmiljön i klassrummet framgår att det finns förhållningssätt för hur eleverna ska agera och bete sig mot varandra under lektionerna. Eleverna uppger att de ska räcka upp handen innan de får prata och lärarna berättar att alla måste respektera varandra när de arbetar med kunskapsområdet. Det är inte okej att ge sig på andra personer, men enligt lärarna har de aldrig behövt säga detta till nuvarande elever. Eleverna är medvetna om vad som gäller. På ena väggen i elevernas klassrum sitter en affisch med trivselregler som i form av en ramsa anger att eleverna ska tänka efter innan de talar. Budskapet är att utspel i klassrummet ska bidra till en trevlig stämning och att eleverna ska vara medvetna om hur olika yttranden kan uppfattas av andra. Vidare berättar lärarna att vid den dagliga morgonsamlingen har alla elever ordet. Det finns även elevassistenter som alltid är med i klassrummet. Deras uppgift är att ha koll på eleverna och känna in vad de vill. De hjälper också eleverna när läraren inte hinner med. Enligt lärarna är elevassistenterna också bra på att hålla konversationen i gång.

## **Elevdelaktighet och att fånga elevernas frågor**

### **Undervisningen ger eleverna inflytande och fångar upp elevernas frågor**

Granskningen visar att eleverna har möjligheter att tycka till om planering, genomförande och utvärdering av undervisningen utifrån kunskapsområdet. Vardagshändelser och aktuella samhällsfrågor med koppling till sexualitet, samtycke och relationer blir en del av undervisningen.

Av intervjuer med lärare och rektorn framgår att lärarna arbetar på olika sätt för att ge eleverna inflytande över undervisningen om sexualitet, samtycke och relationer. Ett exempel är att under föregående läsår hade lärarna flera saker som de ville ta upp med eleverna. Eleverna fick då rösta om vad de ville prata om först och kom fram till att de ville prata om sex och samlevnad. Lärarna uppger att de är lyhörda på vad eleverna vill prata mer om och hittar olika infallsvinklar för att kunna fördjupa sig i det. Några lärare använder sig av en frågelåda där eleverna får ställa frågor om det de vill veta mer om gällande kunskapsområdet. En lärare berättar att eleverna inte är helt fria utan får välja mellan olika förslag och inte välja innehåll utan snarare hur de vill arbeta. En annan lärare uppger att lärarna har med sig sina erfarenheter om vad som tidigare fungerat bra och vad som inte fungerat, men att det gäller att vara lyhörd och läsa av eleverna. Rektorn berättar att skolkuratoren och skolsköterskan ser till att eleverna blir delaktiga i genomförandet av livskunskap och att de dokumenterar vad som har tagits upp vid dessa tillfällen. Lärarna kan därefter ta del av dokumentationen och planera sin egen undervisning därefter. Under skolans gemensamma värdegrundsdagar Wisingdagarna utvärderar lärarna innehållet med eleverna. I övrigt brukar lärarna fråga eleverna om vad de tycker var intressant med en lektion eller om vad de tycker om en film som de har sett.

Enligt lärarna lyfter eleverna olika frågor vid varje morgonsamling, ibland sådant som kan knytas till sexualitet, samtycke och relationer. Om eleverna har en fundering eller om en elev har sett något på nyheterna eller uppmärksammat något som hänt på skolan tar lärarna upp det i undervisningen. Det kan exempelvis handla om händelser med sexuell koppling som involverar elever och att samtalet då kan handla om var gränsen mellan privat och personligt går.

## Rektorns ansvar för skolans utbildning inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck

### Rektorns ansvar

#### Här bedöms:

- Rektorns styrning
- Förutsättningar för samordning
- Ansvar för kompetensutveckling

### Rektorns styrning

#### Rektorn har en begränsad uppfattning om hur kunskapsområdet behandlas återkommande i utbildningen

Skolinspektionens granskning visar att rektorn i vissa delar styr så att lärarna återkommande behandlar kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer under högstadiet. Detta gäller dock inte inslag med koppling till hedersfrågor.

Lärare och rektorn ger delvis olika bilder av rektorns styrning. Rektorn säger sig utgå från att eleverna får undervisning utifrån kunskapsområdets olika delar under alla tre år på högstadiet. Av intervjuer med såväl lärare som rektorn framgår dock att lärarna saknar styrning för att återkommande behandla frågor som rör hedersrelaterat våld och förtryck i sin undervisning. Enligt några lärare följer rektorn inte särskilt upp att kunskapsområdet förekommer i undervisningen. Några lärare uppger att de inte vet hur rektorn följer upp undervisningen utifrån kunskapsområdet. Enligt rektorn har lärarna fått tid för att implementera det som läroplanen anger om kunskapsområdet i sin undervisning och säger sig lyssna in vad lärarna behöver göra, stämmer av och följer upp hur lärarna arbetar med området. Rektorn berättar att det finns ett system som innebär att rektorn och biträdande rektorn regelbundet stämmer av hur lärare arbetar med bland annat sexualitet, samtycke och relationer och andra mål. Vidare uppger rektorn att sexualitet, samtycke och relationer också är en del av det systematiska kvalitetsarbetet som lärarna är involverade i.

### Förutsättningar för samordning

#### Rektorn verkar för att undervisningen utifrån kunskapsområdet samordnas och integreras i olika ämnen

Granskningen visar att lärarna har förutsättningar att samordna undervisningen i olika ämnen så att eleverna får möjlighet att uppfatta kunskapsområdet som en helhet.

Intervjuer med både lärare och rektorn visar att det finns tid för lärare att samarbeta. Dessutom uttrycker rektorn en tydlig förväntan om att alla elever ska

nå sina mål och det råder en uppfattning om att detta blir framgångsrikt om lärarna arbetar med ämnesövergripande metoder. Detta för att eleverna ska kunna se helheten i sin utbildning. Rektorn uppger att arbetslaget har goda förutsättningar för samplanering av kunskapsområdet samt för att samarbeta, utifrån personalens kompetens och avsatt tid. Detta framgår också av intervjuer med lärarna. Rektorn uppger att kunskapsområdet även blir en del i undervisningen när lärarna och eleverna arbetar med värdegrundsfrågor. Enligt rektorn är kunskapsområdet väldigt brett och lärarna kan arbeta med det på olika sätt. Lärarna har gemensamt ansvar för undervisningen om kunskapsområdet medan rektorn ansvarar för att följa upp arbetet. Lärarna uppger att rektorn gör lektionsbesök och därigenom får en bild av hur kunskapsområdet integreras i undervisningen.

### **Ansvar för kompetensutveckling**

#### **Rektorn har inte säkerställt att lärarna får kompetensutveckling inom kunskapsområdet**

Granskningen visar att det finns möjligheter för lärarna att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att kunna undervisa om kunskapsområdet. Rektorn har dock inte sett till att lärarna fått tillräcklig kompetensutveckling för att kunna undervisa eleverna om hedersrelaterat våld och förtryck.

I intervjuer med såväl lärare som rektorn framkommer att lärarna delar med sig av kunskaper mellan varandra och att de får stöd av elevhälsan i frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Det förekommer även att lärare fortbildar sig på egen hand. Exempelvis har en av lärarna tagit del av Skolverkets moduler om sexualitet, samtycke och relationer i olika ämnen. I intervju med rektorn framkommer att lärarna på skolan generellt sett har goda möjligheter att delta i utbildningar och att rektorn brukar efterfråga deras behov av fortbildning på medarbetarsamtalen. Rektorn uppger att arbetet med hedersrelaterat våld och förtryck är ett utvecklingsområde. Enligt rektorn är hedersfrågor ett område som innebär utmaningar och som är svårt att omsätta till elevgruppen, men att lärarna nog har den kompetensen. Av intervjuer med lärare och rektorn framgår dock att eleverna inte får någon planerad undervisning om hedersrelaterat våld och förtryck och några lärare uppger att de inte har den kompetens de behöver för att undervisa om hedersfrågor. De uppger också att de inte fått någon fortbildning i detta.

## Identifierade utvecklingsområden

### **Undervisningens bidrag till att ge eleverna kunskaper om sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- ge eleverna möjligheter att kritiskt granska maktstrukturer kopplade till hedersrelaterat våld och förtryck

Läroplanen anger att skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas.<sup>1</sup>

Av granskningen framgår att undervisningen i begränsad utsträckning ger eleverna möjligheter till kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck. Genom att ge eleverna kunskaper om maktstrukturer som rör hedersrelaterat våld och förtryck kan elever få insikt i grundläggande rättigheter, såsom kroppslig integritet, att leva ett liv fritt från våld samt rätten att få forma och påverka sitt liv.

**Skolinspektionen rekommenderar** därför att rektorn ger lärarna förutsättningar att utveckla undervisningen för att eleverna ska få möjlighet att utveckla kunskaper om maktstrukturer kopplade till hedersrelaterat våld och förtryck. På Skolverket finns material som kan användas i detta arbete.<sup>2</sup>

### **Rektorns ansvar för skolans utbildning inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck**

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- utforma utbildningen inom kunskapsområdet så att kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande

Läroplanen anger att skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer och att rektorn har ett särskilt ansvar för att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och

---

<sup>1</sup> Lgr22, avsnitt 1 Skolans värdegrund och uppdrag Skolans uppdrag.

<sup>2</sup> [Sexualitet, samtycke och relationer - Skolverket](#) och [Hedersrelaterat våld och förtryck – skolans ansvar och möjligheter - Skolverket](#) (hämtat 2025-03-21)

relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen.<sup>3</sup>

Av granskningen framkommer att rektorn endast i viss mån styr och leder arbetet för hur kunskapsområdet återkommande ska behandlas i utbildningen. Det finns återkommande insatser i utbildningen vad gäller sexualitet, samtycke och relationer, men rektorn har inte tagit ett särskilt ansvar för att hedersrelaterat våld och förtryck återkommer i utbildningen. Genom att ta ansvar och se till att hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande ger det eleverna möjlighet till progression och fördjupat lärande i utbildningen utifrån kunskapsområdet.

**Skolinspektionen rekommenderar** därför att rektorn som pedagogisk ledare samt chef över lärarna och övrig personal i skolan tar ansvar för att hedersrelaterat våld och förtryck återkommande ska behandlas i utbildningen. Det kan innebära att ge lärarna ökade förutsättningar att utforma undervisningen om kunskapsområdet så att det återkommer i alla årskurser. Skolverket har material som kan användas i detta.<sup>4</sup>

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete även behöver inledas inom följande del:

- säkerställ att lärarna får den kompetensutveckling som krävs för att stärka sina kunskaper inom kunskapsområdet

Läroplanen anger att rektorn har ansvaret för skolans resultat och har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och att lära av varandra för att utveckla utbildningen.<sup>5</sup>

Av granskningen framgår att lärarna inte fått den kompetensutveckling de behöver för att undervisa eleverna om hedersrelaterat våld och förtryck. Genom att ge eleverna kunskaper om maktstrukturer som rör hedersrelaterat våld och förtryck kan elever få insikt i grundläggande rättigheter, såsom kroppslig integritet, att leva ett liv fritt från våld samt rätten att få forma och påverka sitt liv.

**Skolinspektionen rekommenderar** därför att rektorn ser till att lärarna får den kompetensutveckling som krävs för att stärka sina kunskaper inom de delar av kunskapsområdet som rör hedersrelaterat våld och förtryck. För att lärarna både ska kunna upptäcka utsatthet hos eleverna och förmedla kunskaper i

---

<sup>3</sup> Lgra22 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag, Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

<sup>4</sup> [Sexualitet, samtycke och relationer - Skolverket](#) (hämtad 2025-02-20)

<sup>5</sup> Lgra22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.



undervisningen behöver lärarna ha kunskaper inom området. På Skolverket finns material som kan användas i detta arbete.<sup>6</sup>

#### **På Skolinspektionens vägnar**

Beslutet har fattats av Anna-Carin Kostic, utredare.

Föredragande i ärendet har varit utredaren Marcus Rönnegard. I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredarna Sevi Karoussi och Ewa Mölleryd deltagit.

---

<sup>6</sup> [Sexualitet, samtycke och relationer - Skolverket](#) och [Hedersrelaterat våld och förtryck – skolans ansvar och möjligheter - Skolverket](#) (hämtat 2025-03-21)

# Bilaga 1: Underlag för bedömning tematisk kvalitetsgranskning

## Granskningens syfte

Syftet är att granska kvaliteten i de utvalda anpassade grundskolornas undervisning samt rektorns ansvar för utbildningen utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck. I granskningen bedöms kvaliteten på undervisningen samt rektorns ansvar för utbildningen i förhållande till Skolinspektionens kvalitetskriterier.

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen satt upp i granskningen inom det granskade området, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Inom granskat område bedöms om skolan uppfyller framtagna kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar men utvecklingsområden finns eller i låg utsträckning.

## Frågeställning 1

I vilken utsträckning bidrar undervisningen utifrån kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer till kunskaper inom området sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck?

### Kvalitetskriterier

#### Undervisningens innehåll

Återkommande, aktuell och fördjupad undervisning

Samordnad undervisning

Kunskaper i undervisningen

#### Undervisningens form

Didaktiska val i undervisningen

Öppet förhållningssätt och tillitsfullt klassrumsklimat

Elevdelaktighet och att fånga elevernas frågor

## Frågeställning 2

I vilken utsträckning tar rektorn ansvar för skolans utbildning inom kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck?

### Kvalitetskriterier

#### Rektorns ansvar

Rektorns styrning

Förutsättningar för samordning

Ansvar för kompetensutveckling

## Bilaga 2: Författningsstöd

Skolinspektionens granskning ska avse den granskade verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer.<sup>7</sup>

Av skollagen framgår att utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på. Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.<sup>8</sup>

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.<sup>9</sup> Att utbildningen ska förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar innebär att det måste finnas kunskap hos såväl lärare och annan personal som hos elever om vad dessa värderingar och rättigheter innebär och hur de kan förverkligas.<sup>10</sup>

Av skollagen framgår att elevhälsan främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal.<sup>11</sup>

Av de inledande delarna av läroplanen för anpassade grundskolan framgår att skolan ska främja förståelse för andra människor och förmåga till inlevelse. Utbildningen ska präglas av öppenhet och respekt för människors olikheter. Alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Vidare framgår att medvetenhet om det egna och delaktighet i det gemensamma kulturarvet ger en trygg identitet som är viktig att utveckla tillsammans med förmågan att förstå och leva sig in i andras villkor och värderingar.<sup>12</sup>

---

<sup>7</sup> 26 kap. 20 § skollagen.

<sup>8</sup> 1 kap. 4 § skollagen.

<sup>9</sup> 1 kap. 5 § skollagen.

<sup>10</sup> Prop. 2009/10:165, s. 634.

<sup>11</sup> 2 kap. 25 § skollagen.

<sup>12</sup> Lgr22 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Förståelse och medmännisklighet.

Skolan ska vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Den ska framhålla betydelsen av personliga ställningstaganden och ge möjligheter till sådana. Undervisningen ska vara saklig och allsidig. Alla som verkar i skolan ska hävda de grundläggande värden som anges i skollagen och i läroplanen och ta klart avstånd från det som strider mot dem.<sup>13</sup>

Undervisningen ska anpassas till varje elevs förutsättningar och behov. Den ska främja elevernas fortsatta lärande och kunskapsutveckling med utgångspunkt i elevernas bakgrund, tidigare erfarenheter, språk och kunskaper. Skolan ska aktivt och medvetet främja elevernas lika rättigheter och möjligheter, oberoende av könstillhörighet. Skolan har också ett ansvar för att synliggöra och motverka könsmönster som begränsar elevernas lärande, val och utveckling. Hur skolan organiserar utbildningen, hur eleverna blir bemötta samt vilka krav och förväntningar som ställs på dem bidrar till att forma deras föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt. Skolan ska därför organisera utbildningen så att eleverna möts och arbetar tillsammans samt prövar och utvecklar sin förmåga och sina intressen med samma möjligheter och på lika villkor oberoende av könstillhörighet.<sup>14</sup>

Det är inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värderingar. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och förbereda eleverna för att aktivt delta i samhällslivet. Den ska utveckla deras förmåga att ta ett personligt ansvar. Genom att delta i planering och utvärdering av den dagliga undervisningen och få välja kurser, ämnen, teman och aktiviteter, kan eleverna utveckla sin förmåga att utöva inflytande och ta ansvar.<sup>15</sup>

Skolan ska aktivt verka för jämställdhet. Skolan ska därmed gestalta och förmedla lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter för flickor och pojkar, kvinnor och män. I enlighet med grundläggande värden ska skolan också främja interaktion mellan eleverna oberoende av könstillhörighet. Genom utbildningen ska eleverna utveckla en förståelse av hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar sin förmåga att kritiskt granska könsmönster och hur de kan begränsa människors livsval och livsvillkor.<sup>16</sup>

Skolan har ett ansvar för att eleverna återkommande under skolgången får möta frågor som rör sexualitet, samtycke och relationer. Utbildningen ska därigenom främja alla elevers hälsa och välbefinnande samt stärka deras förutsättningar att göra medvetna och självständiga val. Skolan ska bidra till att eleverna utvecklar

---

<sup>13</sup> Lgr22 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Saklighet och allsidighet.

<sup>14</sup> Lgr22 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning.

<sup>15</sup> Lgr22 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter.

<sup>16</sup> Lgr22 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

förståelse för egna och andras rättigheter och förmedla betydelsen av att sexualitet och relationer präglas av samtycke. I utbildningen ska maktstrukturer kopplade till kön och hedersrelaterat våld och förtryck kritiskt granskas. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla ett kritiskt förhållningssätt till hur relationer och sexualitet framställs i olika medier och sammanhang, bland annat i pornografi.<sup>17</sup>

Av de inledande delarna av läroplanen för anpassade grundskolan framgår att skolan ska gestalta och förmedla de värden och rättigheter som uttrycks i Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen). Utbildningen ska utgå från vad som bedöms vara barnets bästa och eleverna ska få kännedom om sina rättigheter.<sup>18</sup>

I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår avseende skolans mål bland annat följande. Att varje elev ska kunna göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden grundade på kunskaper om mänskliga rättigheter och grundläggande demokratiska värderingar samt personliga erfarenheter. Att varje elev respekterar andra människors egenvärde samt deras kroppsliga och personliga integritet, tar avstånd från att människor utsätts för våld, förtryck, diskriminering och kränkande behandling samt medverkar till att hjälpa andra människor. Att varje elev kan leva sig in i och förstå andra människors situation och utveckla en vilja att handla också med deras bästa för ögonen.<sup>19</sup>

Alla som arbetar i skolan ska i sin verksamhet bidra till att skolan präglas av jämställdhet och solidaritet mellan människor och att eleverna interagerar med varandra oberoende av könstillhörighet. Vidare ska alla som arbetar i skolan aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper samt visa respekt för den enskilda individen och i det vardagliga arbetet utgå från ett demokratiskt och normmedvetet förhållningssätt.<sup>20</sup>

Läraren ska klargöra och med eleverna diskutera det svenska samhällets värdegrund och dess konsekvenser för det personliga handlandet. Vidare ska läraren öppet redovisa och diskutera skiljaktiga värderingar, uppfattningar och problem. Läraren ska synliggöra och med eleverna diskutera hur olika föreställningar om vad som är kvinnligt och manligt kan påverka människors möjligheter samt hur könsmönster kan begränsa egna livsval och livsvillkor. Undervisningen ska av läraren planeras och genomföras så att eleverna möts och

---

<sup>17</sup> Lgra22 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Skolans uppdrag.

<sup>18</sup> Lgra22 avsnitt 1, Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden.

<sup>19</sup> Lgra22, avsnitt 2.1 Normer och värden, Mål.

<sup>20</sup> Lgra22, avsnitt 2.1 Normer och värden, Riktlinjer.

arbetar tillsammans oberoende av könstillhörighet. Läraren ska tillsammans med eleverna utveckla regler för arbetet och samvaron i den egna gruppen.<sup>21</sup>

Avseende kunskaper framgår i läroplanens andra del att skolan bland annat ansvarar för att varje elev som läser ämnen efter genomgången anpassad grundskola kan använda sig av ett kritiskt tänkande och självständigt formulera ståndpunkter grundade på kunskaper och etiska överväganden samt har fått kunskaper inom området sexualitet, samtycke och relationer samt om hedersrelaterat våld och förtryck.<sup>22</sup>

Läraren ska ta hänsyn till varje enskild individs behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande samt samverka med andra lärare i arbetet för att nå utbildningsmålen. Läraren ska också organisera och genomföra arbetet så att eleven får stöd i sin språk- och kommunikationsutveckling samt får möjligheter till ämnesfördjupning, överblick och sammanhang och möjligheter att arbeta ämnesövergripande.<sup>23</sup>

Avseende elevernas inflytande anges både i skollagen och i läroplanen att elever ska ges inflytande över utbildningen och att formerna för elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad. I läroplanen anges vidare bland annat att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll samt se till att detta inflytande ökar med stigande ålder och mognad. Läraren ska verka för att eleverna oberoende av könstillhörighet får ett lika stort inflytande över och utrymme i undervisningen och även planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.<sup>24</sup>

Det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ska ledas och samordnas av en rektor. Rektorn ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas.<sup>25</sup> På skolenhetsnivå ansvarar rektorn för att det görs ett arbete med att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.<sup>26</sup> I läroplanens andra del om övergripande mål och riktlinjer framgår bland annat att rektorn som pedagogisk ledare och chef för lärarna och övrig personal i skolan har det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas mot de nationella målen. Rektorn ansvarar för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen, kriterierna för bedömning av kunskaper och betygskriterierna. Rektorn har ansvaret för skolans resultat och inom givna ramar ett särskilt ansvar i bland annat följande delar: Att skolans arbetsformer utvecklas

---

<sup>21</sup> Lgr22, avsnitt 2.1 Normer och värden, Riktlinjer.

<sup>22</sup> Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper, Mål.

<sup>23</sup> Lgr22, avsnitt 2.2 Kunskaper Riktlinjer.

<sup>24</sup> 4 kap. 9 § skollagen, Lgr22, avsnitt 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, Riktlinjer.

<sup>25</sup> 2 kap. 9 § skollagen

<sup>26</sup> Se 4 kap. 4–6 §§ skollagen

så att ett aktivt elevinflytande gynnas. Att kunskapsområdet sexualitet, samtycke och relationer samt kunskaper om hedersrelaterat våld och förtryck behandlas återkommande i utbildningen. Att undervisningen i olika ämnesområden samordnas så att eleverna får möjligheter att uppfatta större kunskapsområden som en helhet och att i undervisningen i olika ämnen integrera ämnesövergripande kunskapsområden.

Rektorn har även inom givna ramar ett särskilt ansvar för att personalen får den kompetensutveckling som krävs för att de professionellt ska kunna utföra sina uppgifter och kontinuerligt ges möjligheter att dela med sig av sin kunskap och lära av varandra för att utveckla utbildningen.<sup>27</sup>

Kursplanerna består av delarna syfte och centralt innehåll och har tillhörande betygskriterier samt i vissa ämnen även kriterier för bedömning av kunskaper.<sup>28</sup>

---

<sup>27</sup> Lgr22, avsnitt 2.8 Rektorns ansvar.

<sup>28</sup> Lgr22, avsnitt 3. Kursplaner.